

B/2. IZVLEČEK IZ HIERARHIČNO VIŠJIH AKTOV

Do priprave novih državnih prostorskih aktov v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt; Ur.l. RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, (109/12), 76/14 – odl. US, 14/15 – ZUUJFO in 61/17 – ZUreP-2) oziroma Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-2; Ur.l. RS, št. 61/17) predstavlja izhodišče za pripravo občinskih prostorskih načrtov Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS; Ur.l. RS, št. 76/04).

Pri pripravi prostorskih aktov se uporablja tudi državni prostorski red. Do njegove uveljavitve ostaja v veljavi Uredba o prostorskem redu Slovenije (Ur.l. RS, št. 122/04). Državni prostorski red določa v skladu z državnim strateškim prostorskim aktom pravila za urejanje prostora na državni, regionalni in lokalni ravni, in sicer: splošna pravila prostorskega načrtovanja, pravila za načrtovanje poselitve in pravila za načrtovanje in graditev objektov. Pripravljalci prostorskih aktov uporabljajo pravila državnega prostorskega reda tako, da se lahko pri pripravi prostorskih aktov nanje neposredno sklicujejo oziroma jih lahko prenesejo v prostorski akt.

V nadaljevanju so povzeti posamezni deli besedil iz hierarhično višjih aktov, ki so relevantni za načrtovanje prostorskih ureditev ter sprememb prostorskih ureditvenih pogojev v spremembah in dopolnitvah OPN Preddvor – spremembe št. 3.

B/2.1. Izvleček iz Odloka o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS; Ur.l. RS, št. 76/04)

Določila poglavja II/6 VITALNOST IN PRIVLAČNOST PODEŽELJA, ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Gozdovi so najpomembnejša prvina naravne krajine, vendar se njihovega obsega dodatno načrtno ne povečuje. Spodbuja se tako gospodarsko ter rekreacijsko ali drugo rabo gozdov, ki ne ogroža gozdnih ekosistemov. Njihov rekreacijski potencial se v bližini naselij primerno izkoristiti v okviru načrtovanja zelenih sistemov naselij. Sklenjenost gozdov je kvaliteta, ki se jo ohranja zaradi regulacije naravnega ravnovesja v krajini in ohranjanja habitatov prostoživečih živali. V ravninskih kmetijskih krajinah z majhnim deležem visoke vegetacije se gozdove ohranja kot strukturne in ekološke prvine v krajini.

Določila poglavja II/8 PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJIH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI, ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Hribovita in gorska območja se zaradi naravno-geografskih značilnosti kot so višina, strmine, relief in podnebje, posledic naravnih nesreč, zmanjševanja poseljenosti soočajo z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi. Na takih območjih se zagotavlja osnovno gospodarsko in družbeno infrastrukturo, ustrezno upravljanje z naravnimi viri, pri čemer se upošteva ohranjanje narave in kulturne dediščine. Spodbuja se ekološko naravnan turizem, ekološki način kmetovanja, uporabo obnovljivih virov energije, za kar je na teh območjih praviloma več možnosti, ter zagotavlja podporo gorskim in hribovskim skupnostim.

Manjša in večja območja, kjer so prisotne kakovostne naravne in kulturne značilnosti v alpskem, predalpskem, dinarskem, kraškem in subpanonskem svetu, se obravnava kot funkcionalni sestavni del urbanega prostora in podeželja. Za ohranjanje njihovih kakovosti in pomena se spodbuja razvoj dejavnosti, ki omogočajo gospodarski razvoj območij na varstvenih izhodiščih.

Določila poglavja III/1 RAZVOJ POSELITVE, ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in

dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Razvoj poselitve zagotavlja umeščanje dejavnosti, stanovanj in infrastrukture v omrežju naselij in zagotavljanje zadostnih komunalno opremljenih površin za bivanje, proizvodnjo, oskrbo in storitve na primernih lokacijah ter površin za rekreacijo in preživljanje prostega časa.

1.1.3 Gradnja zunaj poselitvenih območij

Z urejanjem poseljenih površin zunaj poselitvenih območij se ustvarja prepoznaven red v prostoru in racionalno prostorsko organizacijo dejavnosti.

Lokalna skupnost se v svojih aktih odloča, kako bo razvijala svoje potenciale. Gradnja zunaj poselitvenih območij naj bo v vlogi dviganja kvalitete kulturne krajine, bivalnih pogojev, zaposlitvenih možnosti.

Gradnja objektov za športno-rekreacijske namene zunaj poselitvenih območij je možna, če:

- naravne razmere omogočajo izvajanje dejavnosti oziroma je prostorska ureditev prostorsko in oblikovno skladna z obstoječo rabo, tamkajšnjimi dominantami, topografskim položajem ter vedutami in
- je možno zagotoviti priključke na prometni in energetski sistem, neoporečno oskrbo s pitno vodo z zadostnimi kapacitetami ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda glede na potrebe izvajanja turistično-rekreacijske dejavnosti in njenega vpliva na okolje.

1.2.4.1 Zelene površine

Pri načrtovanju in urejanju celotnega naselja ali njegovega posameznega dela se zagotavlja zadostne zelene površine glede na obsežnost območja in število prebivalcev. Oblikuje se zeleni sistem naselja, v katerega se vključi zelene površine naselja, vodni in obvodni prostor ter kmetijske in gozdne površine. Za posamezne dele zelenega sistema se opredeli njihovo oblikovno, ekološko in socialno funkcijo.

Z načrtnim ohranjanjem zelenih površin ter urejanjem rekreacijskih območij se vzdržuje razmerje med urbanim in naravnim prostorom. V zaledju mesta se izkoristi možnosti sočasne namembnosti rekreacijskih površin s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Pred spremembo namembnosti se zavaruje tiste zelene in odprte površine, ki so ključne za zeleni sistem mesta zlasti v ekološkem in socialnem smislu.

Določila poglavja III/3 RAZVOJ KRAJINE, ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Pretežno kulturna krajina obsega večji del Slovenije in skupaj s stavbno, naselbinsko in krajinsko dediščino oblikuje kulturno prepoznavnost Slovenije. Kulturna krajina se razvija predvsem na območjih, ki so odmaknjena od večjih urbanih območij – na gričevnatih, hribovitih, planotastih in kraških območjih ter slabše odcednih ravninah. Prevladujoča značilnost je mozaični preplet gozda, agrarnih krajinskih vzorcev in tradicionalne poselitvene strukture.

Spodbuja se take prostorske rešitve in programe, ki omogočajo dolgoročno ohranitev prostorskih kvalitet, zavrača pa razvojne pobude, ki temeljijo le na kratkoročnih ekonomskih koristih in onemogočajo vzpostavitev kvalitetnih prostorskih rešitev. Na območjih, kjer je cilj trajna ohranitev krajinske prepoznavnosti, kulturne in biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot ter doživljajskih kvalitet, se spodbuja primerne dejavnosti.

3.1 Prepoznavnost Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine

3.1.1 Splošne usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti krajinskih območij

Dejavnike prepoznavnosti krajine se obravnava kot razvojne dejavnike, ki povečujejo privlačnost območij za prebivalce, investitorje in obiskovalce. V teh območjih se spodbuja dejavnosti, kot so trajnostno rabo dediščine, razvoj turizma v povezavi s kulturnimi vrednotami in s tradicionalno kmetijsko dejavnostjo, oblikovanje kulturnih poti in podobno ter tako prispeva h gospodarskemu razvoju ter ohranitvi in povečanju prepoznavnosti.

3.3 Raba naravnih virov

3.3.5. Razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti

Prostorski razvoj turističnih dejavnosti ter potrebne infrastrukture se omogoča predvsem v okviru temeljnih turističnih območij, in sicer Julijskih Alp, Obale, Krasa, Goriške, Ljubljane, Maribora s Pohorjem, Pomurja, Obsovelja, Dolenjske, slovenskega podeželja in mest z zaledjem. V navedenih območjih se razvija kulturni, zdraviliški, podeželski, rekreativni, doživljajski, ekološki, igralniško zabaviščni in poslovni turizem ter druge oblike turizma skladno s prostorskimi značilnostmi in omejitvami.

Posebno pozornost namenimo tudi prostorskemu razvoju pristočasnih dejavnosti, ki so namenjene predvsem prebivalstvu Slovenije za rekreacijske aktivnosti in oddih. Prostočasne dejavnosti se razvija v okviru jedrnih območij, ki obsegajo večje naselbinske zgoščitve, povezano z njihovim zaledjem. V jedrna območja se zaradi racionalnosti in dostopnosti umešča rekreacijsko infrastrukturo, v zaledja pa se umešča pristočasne dejavnosti, ki ne zahtevajo posebne rekreacijske infrastrukture in programsko dopolnjujejo jedrna območja.

B/2.2. Izvleček iz Uredbe o prostorskem redu Slovenije (PRS; Ur.l. RS, št. 122/04)

Določila poglavja I/2.1 NAČRTOVANJE POSELITVE (23. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Pri načrtovanju poselitve je treba:

1. za zagotavljanje kakovostne prostorske strukture nove ustvarjene sestavine prostora prilagoditi obstoječi naravni in ustvarjeni strukturni urejenosti prostora, zlasti reliefnim značilnostim, naravnim mejam, smerem komunikacij, smerem značilne parcelacije ter smerem in zasnovi obstoječe grajene strukture,
2. za zagotavljanje učinkovite in enakovredne dostopnosti razvijati sklenjeno omrežje pešpoti ter sklenjeno omrežje kolesarskih poti z upoštevanjem čim krajših povezav;
3. za zagotavljanje pogojev za zdravo življenje ter druženje in rekreacijo omogočati ustrezno razporeditev, funkcionalno in strukturno raznolikost ter kakovostno oblikovanje zelenih površin in drugih javnih odprtih prostorov ob upoštevanju velikosti poselitvenega območja ter njegovega pomena v širšem prostoru.

Določila poglavja I/2.1.2.6 Območja zelenih površin (37. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Z načrtovanjem območij zelenih površin je treba zagotoviti površine za rekreacijo in šport, parke, druge zelene površine in pokopališča.

Z načrtovanjem območij zelenih površin je treba zagotoviti ustrezno členitev grajene strukture in ločevanje posameznih nezdružljivih delov naselja.

Razporeditev območij zelenih površin v strnjenih urbanih območjih je treba načrtovati tako, da je omogočena desetminutna in varna peš dostopnost prebivalcem.

Določila poglavja I/2.3 NAČRTOVANJE V KRAJINI (55., 56., 57., 58., 59., 60., 63., 64. in 65. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Pri načrtovanju v krajini je treba zagotoviti:

1. varstvo kulturne dediščine, ohranjanje izjemnih krajin ter kakovostnih prostorskih struktur, ki ohranjajo in vzpostavljajo prepoznavnost krajine;
2. ohranjanje naravnih vrednot ter preprečitev njihovega uničenja ali poškodovanja na območju

pričakovanih naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti, zavarovanih območij, habitatnih tipov, habitatnih ogroženih vrst, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju in drugih naravnih sestavin prostora, ki ohranjajo in vzpostavljajo naravno kakovost krajine, v skladu s predpisi;

3. upoštevanje zatečene rabe, funkcije in podobe krajine ter potencialov krajine za krepitev gospodarskih in socialnih koristi;
4. da se v kar največji možni meri upošteva strukturno urejenost prostora, način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino in zgodovinski razvoj območij;
5. da se v kar največji možni meri ohranjajo za posamezne krajinske regije značilni krajinski vzorci.

Pri umeščanju prostorskih ureditev in graditev v krajini se mora v kar največji možni meri:

1. ohranjati reliefne oblike;
2. urejati nove ali poškodovane reliefne oblike na način, da so stabilne in prilagojene značaju okoliškega reliefa oziroma novi rabi prostora;
3. ohranjati pestre naravne oblike (gozdni robovi, gozdne zaplate, živice, posamezna drevesa, vidno izpostavljene oblike vegetacije in podobno);
4. ohranjati ekološke značilnosti habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih in živalskih vrst, raznolikost habitatov ter njihovo celovitost in kvaliteto;
5. upoštevati funkcije gozdov.

Prepoznavnost krajine oblikujejo pestra kulturna krajina, arheološka, stavbna in naselbinska dediščina ter naravne vrednote z izrazitimi in prepoznavnimi lastnostmi, ki tvorijo kulturni in simbolni pomen ter doživljajsko vrednost krajine.

V območja prepoznavnosti se umeščajo dejavnosti in to na način, ki omogoča ohranjanje in krepitev prepoznavnosti arhitekturnih in krajinskih regij, izjemnih krajin in varovanje kulturne dediščine.

V območjih prepoznavnosti se pri umeščanju dejavnosti in prostorskih ureditev ter pri njihovem širjenju, oblikovanju in funkcionalni razmestitvi upošteva tudi:

1. značilnosti posameznih krajinskih regij, ki izhajajo iz njihove rabe, funkcije in podobe (naravna ohranjenost, pestrost, harmoničnost, simbolni pomen naravnih in ustvarjenih sestavin prostora);
2. da se ohranja značilni stik naselij in odprte krajine ter kakovostnih grajenih struktur;
3. da se ohranjajo vidno privlačni deli krajine, vedute oziroma kvalitetni pogledi.

Določila poglavja I/2.3.2.2 Območja gozdov (74. in 75. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Pri načrtovanju v območju gozdov je treba zagotavljati tudi:

1. prilagajanje naravnim sestavinam prostora;
2. preprečevanje pretirane fragmentacije gozdov;
3. ohranjanje in vzpostavljanje osnovne ekološke funkcije v krajini (zatočišča za živali, življenjski prostori zavarovanih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst in podobno), ob upoštevanju funkcij gozda;
4. neovirane prehode prostoživečih živali;
5. ohranjanje kvalitete bivanja.

Na območju naselij in v njihovi neposredni bližini je treba obseg gozdnih površin v največji možni meri ohraniti ter jih vpeti v zelene sisteme naselij s primernimi oblikami rekreacijske rabe.

Določila poglavja I/2.3.2.6 Območja turizma in rekreacije (84. in 85. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Pri razvoju obstoječih in načrtovanju novih turističnih in rekreacijskih ali pristočasnih dejavnosti je treba upoštevati:

1. smiselno prostorsko razporeditev turističnih in rekreacijskih dejavnosti v naselju, regiji oziroma državi; večji turistično-rekreacijski objekti in ureditve, kot so igrišča za golf, smučišča in podobno, se umeščajo na osnovi analize ustreznosti prostora na regionalnem nivoju zagotavljanja potreb;
2. da se preprečujeta pretirana zgoštevitev programov in obremenitev v prostoru.

Umeščanje turistične in rekreacijske infrastrukture je treba zaradi racionalnosti rabe prostora in dostopnosti usmerjati v jedrna območja, ki obsegajo poselitvena območja večjih naselij.

Na območjih ohranjanja narave so dopustne oblike turizma in rekreacije v naravnem okolju, ki ne ogrožajo delov narave in so skladne s predpisi s področja ohranjanja narave.

Treba je omogočiti dostop javnosti do kulturnih spomenikov. V območja kulturne dediščine se poleg prvotnih funkcij lahko umeščajo tudi tiste, ki služijo turistični dejavnosti ali jo dopolnjujejo.

Določila poglavja I/3.2 NAČRTOVANJE ZELENIH POVRŠIN IN DRUGIH JAVNIH ODPRTIH PROSTOROV (95. in 96. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi četrti sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Površine za rekreacijo in šport je treba načrtovati kot obsežnejša rekreacijska območja z izrazitimi krajinskimi značilnostmi in privlačnostmi, lahko pa tudi kot manjše, javno dostopne rekreacijske parke, ki vključujejo športnorekreacijske naprave na prostem, pri čemer mora delež naravnih sestavin v njih prevladovati.

Površine za rekreacijo in šport v naseljih je treba praviloma umeščati tako, da se navezujejo na naravno zaledje naselja.

V območjih površin za rekreacijo in šport so dopustne dopolnilne rabe s področja gozdarstva, kmetijstva, vodnega gospodarstva in energetike, če ne zmanjšujejo dostopnosti in rekreacijske privlačnosti območja.

Z načrtovanjem zelenih površin je treba zagotoviti tudi druge zelene površine, ki vključujejo igrišča za otroke in mladostnike, zelene površine v stanovanjskih območjih, mestne in primestne gozdove, območja vrtičkov, reprezentativne ureditve, ureditve ob poslovnih objektih, zelene koridorje, drevorede, obcestne ureditve, ostanke naravnih sestavin v naseljih, nasipe in vodotoke.

Pri načrtovanju igrišč je treba upoštevati možnost vzdrževanja in urejanja.

Pri načrtovanju igrišč je treba zagotoviti prostore za preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov glede na potencialno aktivnost in hrup (zbiranje, šport, rolanje, rolanje, bordanje in podobno).

Določila poglavja I/3.5 GRADNJA OBJEKTOV ZUNAJ POSELITVENIH OBMOČIJ (99. člen), ki so bila smiselno upoštevana pri pripravi sprememb in dopolnitev OPN Preddvor – spremembe št. 3:

Gradnja objektov zunaj poselitvenih območij, ki služi za potrebe kmetijske in gozdarske dejavnosti, upravljanja voda, športa in rekreacije zunaj poselitvenih območij, pridobivanja mineralnih surovin, pridobivanja energije in izkoriščanja drugih naravnih virov, varnosti državljanov in njihovega premoženja, obrambe, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in javne infrastrukture mora zadoščati naslednjim merilom:

1. njihova izvedba ali uporaba ni v nasprotju z javno koristjo;

2. je mogoče z razumnimi stroški zagotoviti komunalno opremo zemljišča;
3. ne bi povzročila vidnega razvrednotenja prostora;
4. ne bi povzročila škodljivih vplivov na okolje;
5. taka gradnja ne bi ogrožala naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine;
6. taka gradnja ne bi ogrozila kakovosti naravnih virov ali oteževala dejavnosti, ki so vezane na njihovo rabo (kmetijstvo, gozdarstvo, vodno gospodarstvo, pridobivanje mineralnih surovin).

Pri gradnji objektov zunaj poselitvenih območij je treba:

1. ohranjati skladnost med funkcijami določenega območja;
2. obstoječo grajeno strukturo oblikovno dopolnjevati na način, da se ohranjajo kakovostne prostorske strukture;
3. zagotavljati smotrno rabo prostora in umeščati objekte v bližino naselij oziroma na vidno manj izpostavljene površine.

Površine za rekreacijo in šport se umeščajo zunaj poselitvenih območij, kadar:

1. je možno zagotoviti primerno dostopnost in razdaljo (omogočen dostop peš ali s kolesom);
2. dejavnost ne povzroča konfliktov s primarno rabo prostora ter z varstvenimi režimi območja, katerih primarni cilj je varovanje območja.